

Almen praksis kan bidrage til flere sunde leveår

Med sundhedsreformen er der lagt op til en kommende folkesundhedslov. Ambitionen er flere sunde leveår og mindre ulighed i sundhed. Det er svært at være uenig i målet. I dette forår går arbejdet med loven ind i en afgørende fase, og en politisk aftale forventes at være på plads i 2026. Loven rummer en mulighed for at styrke forebyggelsen og tydeliggøre, hvilken retning vi ønsker for folkesundheden i Danmark. Spørgsmålet er, hvilken rolle almen praksis vil tage.

For mig er svaret klart. Forebyggelse, sundhedsfremme og lighed i sundhed ligger mig dybt på sinde. Jeg har svært ved at forestille mig almen medicin uden et stærkt fokus på netop det – også selvom opgaverne er mange, og vi skal prioritere.

I almen praksis ser vi uligheden helt tæt på. Ikke som en kurve i en rapport, men som patienter med multisygdom og komplekse forløb, hvor sygdom og sociale vilkår hænger tæt sammen.

Den Nationale Sundhedsprofil 2025 illustrerer omfanget. I alt 38,3 pct.

voksne danskere lever med en langvarig sygdom eller et helbredsproblem. Næsten hver femte lever med svær overvægt, og 29 pct. har en høj stressscore. Tallene følger en tydelig social gradient: sygdom, risikofaktorer og dårlig mental trivsel forekommer markant hyppigere blandt mennesker med kort uddannelse, lav indkomst eller svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hvis målet er flere sunde leveår for alle, må forebyggelse og reduktion af ulighed være et bærende princip. Almen praksis har en særlig position. Kontinuitet i sig selv giver flere leveår. Populationsomsorg, den lave adgangstærskel og relationen til vores patienter giver mulighed for at identificere dem, som har brug for en ekstra indsats. For ikke alle skal behandles lige for at skabe mere lighed i sundhed.

Men forebyggelse kan ikke løftes i konsultationsrummet alene. Det kræver mere end en KRAM-samtale med patienten. En nylig artikel i The Lancet Primary Care peger på, at fremtidens almen praksis bør være et

sted, hvor behandling, forebyggelse og forståelse af patienters livsvilkår hænger tæt sammen. Det er i virkeligheden et velkendt princip i primær sundhedspleje siden Alma-Ata-erklæringen i 1978. Og det kræver systematisk opsporing og tværfagligt samarbejde med aktører, der også former patienternes hverdag.

Almen praksis kan ikke løse alt. Men vi står et sted i sundhedsvæsenet, hvor vi kan se både sygdommen og det liv, den opstår i. Derfor bør vores erfaringer og faglige rolle også forme dagsordenen for forebyggelse. ●

Lederen skrives på skift af chefredaktør og FYAM-redaktør. Lederen er et udtryk for skribentens holdning og udtrykker ikke nødvendigvis DSAM's holdning.